vém městě, osídleném převážně Němci. Oba hráli divadlo a chodili do „Sokola." Matka byla dokonce dlouholetou náčelnicí. Otec kromě velkého divadla, zařídil tam i loutkovou scénu a každou neděli hrál v české škole dětem loutkovou hru. S bratrem, který je o 4 roky starší, jsme otci pomáhali, jak nám jen naše síly stačily. Stavěli a opět bourali jsme celou scénu, nosili loutky kulisy, rekvisity a pak se zanícením hleděli na hraní českého Honzy a jeho věrného druha Kašpárka. Někdy jsme dokonce i hráli.

Léta ubíhala a v desátých letech mne překvapila všeobecná mobilisace v r. 1938. Otec šel na vojnu a nám připadal úkol držet česk čiští rodiny. Učňhali jsme ozbrojeni dýkami a připraveni bít se s každým o svou svobodu. Sodyčky českých chlapců s německými nebyly žádnou vzácností a vzhledem k malému počtu Čechů, bylo by zradou v některé chybět. Mezi malými chlapci zrada nebyla. Mezi zodpovědnými činiteli naší vlády však ano. Přišla smutná doba našeho odchodu z pohraničí. Co ubohé loutky, co se s vámi stalo?

Maminka se mnou a bratrem odjela do Lysé n/L k příbuzným. Otec jako voják se octl v Příbrami, kde po zproštění vojenské služby zůstal opět u dráhy. Po roce jsme se stěhovali za ním. Jelikož malý, temný a vlhký byt nám nevyhovoval, odstěhovali jsme se do blízké vesnice „Podlesí." Otec tam opět zahájil svou ochotnickou činnost a stal se režisérem tamnějšího ochotnického spol-

ku. Pro tento spolek, který měl již svou tradici, začal psáti též kroniku. Občas také hostoval v Říčanech, kde byl vyspělý divadelní soubor. Také působil v průbramském loutkářském souboru, kamž docházel již i starší bratr. Já jsem s úspěchem vychodil měšťanskou školu na Březových Horách. Obzvláštní oblibu jsem měl ve zpěvu a v hudbě. Zdálo se, že jestliže otec měl zálibu v divadelnictví, budu ji míti v hudbě. Tehdy jsem již hrál dosti slušně na housle a hrál jsem prim v žižkovském houslovém souboru, zpíval jsem první hlas v žákovském pěveckém souboru. Také jsem tam sehrál své první divadelní představení, se hrou „Krakonošova medicína" jako jeden z trpaslíků. Později jsem se naučil hrát na kytaru a založili jsme ještě s dvěma chlapci pěvecké trio „Modrá Trojka." I tímto trium jsme měli velké úspěchy a všechen svůj volný čas jsme mu věnovali.

Škola skončila a rodičům nastala starost kam se mnou. Ve válečné době bylo těžké rozhodování. Dvakrát jsem se pokoušel udělat zkoušky do učitelského ústavu, ale vždy, když jsem myslel, že mám zkoušky za sebou přišel k poslednímu pohovoru nějaký nadřízený německý činitel a hůl nade mnou zlomena. Patrně jsem nebyl germánský typ. Když to nešlo do škol, zakotvil jsem v slepějších otcových – u dráhy, co by „Junghelfer" jak se nám tehdy

říkalo. Dva roky jsem byl skřídavec v administrativě, u telegrafu, v prodeji spěšnin a zavazadel, u vozopisce, jezdil jsem s „rudlem" ve skladišti, byl jsem v reklamačním odd., a tak jsem poznal různé druhy prací, jak bylo naším úkolem.

Při tom všem jsem nezapomínal na zpěv a s „Modrou Trojkou" jsme dobývali světské slávy. Mimo samostatného vystupování jsme chodili zpívat do sboru příbramských ochotníků, který vedl kapelník hornické kapely pan Prokop Karejs. Tam jsme zpívali sbory k různým operetám, které byly tenkrát zvlášť v módě, ale také k operám, k nimž si pan Karejs pozval solisty z pražské konservatoře, neb divadla. Tak jsme hráli „Prodanou nevěstu asi 15x, Rusalku 5x, V studni, Hubičku, z klasických operet Polskou krev, Mamselle Nitouche, Zemi úsměvů a j. Mé znalosti v tomto oboru velmi rostly.

Tak přišel touženě očekávaný den všeho českého lidu. Den vítězství a den osvobození naší vlasti. Jakmile 5. května vypuklo pražské povstání, organisovala se příbramských kasárnách, které obsadili partyzáni, když zlikvidovali německou posádku, garda, která měla chránit Příbram před útoky procházejících něm. vojáků. Brat se ihned přihlásil do této gardy, následován mnou. Mne zahnali. „Nemáme zbraně pro dospělé, natož pro takové cucáky," zněl odmítavý hlas. Smrtelně uražen jsem se alespoň potloukal po barikádách, dychtivě očekávaje, kde se co semele. Nesemlelo se nic. Revoluční dny přešly a u nás v bytě (už jsme opět bydleli v Příbrami po dočasném pobytu v Podlesí) jsme hostili

sovětskou armádu, vlastně pouze její část. A bylo to štěstí, že u nás bydlela artistická instrumentální skupina, tedy vlastně kollegové. To bylo vyprávění, hraní a zpěvu.

Revoluční dny prošly a já využiv příležitosti vykonal jsem tentokrát s úspěchem zkoušky do učitelského ústavu v Příbrami. Kostky byly vrženy a můj osud rozhodnut. Budu českým učitelem. Třeba podotknout, že už jsem neměl mnoho chuti po dvouletém odloučení od školy, a pak raději bych se byl věnoval umělecké dráze a chtěl jsem na hudební konservatoř. Přesvědčování rodičů, že jako správný kantor budu míti mnoho příležitostí využíti svých muzikálních schopností, nakonec způsobilo, že jsem se přec na tuto dráhu vydal.

A nastalo učení, ale ne mučení. Po prvních nesnázích, které jsem překonal mi šlo učení celkem hravě a já prospíval s vyznamenáním. Při tom jsem stačil ještě uvádět jako uvadič v příbramském kině. Hrálo se každý den 2x a v neděli nebo ve svátek 3x. Co to bylo filmů, které jsem shlédl, co kritik jsem musel pronést, co různých rad o ~~zposudků~~. Snad přece též k něčemu dobré. Kromě toho jsem zpíval ve sboru „Lumír a Dobromila," který vedl známý sbormistr příbramského dětského sboru, Antonín Čepčík. Vypomáhal jsem též ve sboru chrámovém, kamž mne náboženské přesvědčení netáhlo (byl jsem stejně jiného vyznání), ale zajímala mne chrámová hudba našich starých mistrů a světových

mistrů. V posledním roce studia jsem hrál druhé housle v příbramské ochotnické filharmonii, kterou vedl nejdříve František Forst a po něm Kafroň. Líbyl, že za rok jsem ji musel opustit, neboť v ní jsem poznal různé skladby příma zbůska a mimo to jsem se velmi zdokonalil ve hře na housle. Ale přiblížila se chvíle, kdy složena maturitní zkouška a čekalo nás s otevřenou náručí, nedočkavě naše pohraničí. Poslední prázdniny - okružní cesta kolem Čech (když rok předtím, to byla cesta po Slovensku) a nástup 1. září 1948 na první svou štaci, na dvojtřídní školu v Milíkově na okrese Mariánské Lázně. Shodou okolností jsem se v blízkých školách v Jandově a ve Skalé Vodě setkal se svými spolužáky, kteří maturovali o rok dříve a tak jsme se vzájemně navštěvovali a předávali své malé zkušenosti. V Milíkově jsem se brzy zapojil do skupiny ČSM a již týden po svém příchodu jsem vedl hudební čísla při dožínkových oslavách. Brzy na to jsem založil a řídil dívčí pěvecký sbor, který se s úspěchem zúčastnil soutěže STM. Sám jsem se též přihlásil na sólový zpěv v STM. Zvítězil jsem v okresní i krajské soutěži a v celostátní soutěži v Ostravě jsem skončil na 33 místě. Kromě dívčího sboru jsem měl na škole i dětský pěvecký soubor, který byl ve vsi velmi oblíben. Byl jsem v Milíkově velmi spokojen, neboť se mi kantorčina velmi zalíbila a též všechna činnost kolem ní. Ale jistě jedna závažná událost se přihodila, která mě toto místo zvlášť učinila milým. Našel jsem tu děvče - svou nastávající manželku. Celá tato pohoda trvala pouze rok.